

การขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงมหาดไทย
นโยบายด้านที่ ๓ การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน
เรื่อง การสร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่น
ผ่านการเพิ่มมูลค่าจากขยะ (Upcycling Waste to Wealth)

๑. ที่มาและความสำคัญ

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) มอบนโยบายของผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมุ่งเน้น ๕ นโยบายหลัก ได้แก่ นโยบายด้านที่ ๑ การจัดระเบียบสังคมปราบปรามผู้มีอิทธิพล นโยบายด้านที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม นโยบายด้านที่ ๓ การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน นโยบายด้านที่ ๔ การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และนโยบายด้านที่ ๕ น้ำดื่มสะอาดบริการประชาชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ พร้อมทั้งได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เป็นประจำทุกปี เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการบริหารจัดการขยะครอบคลุมทั้งในระดับต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการขยะต้นทางในระดับครัวเรือน จะสามารถช่วยลดปัญหาปริมาณขยะล้นเมือง ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม ลดภาระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บขนและกำจัดขยะ และยังสามารถนำผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการขยะกลับมาพัฒนาการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ได้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นจึงได้กำหนดแนวทางการสร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่นผ่านการเพิ่มมูลค่าจากการคัดแยกขยะ (Upcycling Waste to Wealth) เพื่อเผยแพร่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสนใจสามารถศึกษาและใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถลดปริมาณขยะที่จะไปสู่บ่อฝังกลบลดภาระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาขยะ รักษาสิ่งแวดล้อมและลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

๒. ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (๑๘) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

มาตรา ๑๗ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (๘) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (๑๑) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม (๑๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

/๒.๒ พระราชบัญญัติ...

๒.๒ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (๓) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๒.๓ พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๒.๔ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗

ข้อ ๖ การจัดการมูลฝอยตามประกาศนี้ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามหลักการ พัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

ข้อ ๗ ราชการส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึก ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณและคัดแยกตามประเภทมูลฝอย เช่น มูลฝอยทั่วไป มูลฝอย อินทรีย์ มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ โดยทั้งมูลฝอยลงภาชนะ รองรับที่จัดให้อย่างถูกประเภท หรือจัดเก็บโดยใช้ถุงสีแยกประเภทมูลฝอย ทั้งนี้ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่และ มีความรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด รวมตลอดทั้งเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ

๓. เป้าหมายของแนวทางในการขับเคลื่อน Upcycling Waste to Wealth

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการส่งเสริมประชาชนในการสร้างอาชีพหรือเพิ่มรายได้ จากการเพิ่มมูลค่าจากขยะ

๔. ตัวอย่างการสร้างอาชีพหรือเพิ่มรายได้จากขยะ

ประเภทขยะ	รายละเอียด
๑. ขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์	๑) การนำเศษกิ่งไม้ ตะเกียบ และเปลือกไม้มาจัดทำถ่านผ่าน กระบวนการอบด้วยเตาเผาถ่าน ลดการใช้วัสดุไม้ตัดใหม่ และสามารถ ใช้แทนแก๊สหุงต้มได้ ๒) การจัดทำกระเป๋ หมวกสาน กระปุกอมสิน หรืออุปกรณ์ของใช้ จากวัสดุธรรมชาติ เช่น เชือกกล้วย ใบมะพร้าว ใบลาน ดอกไม้ ต้นก ผักตบชวา เป็นต้น ๓) การจัดทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักจากเศษขยะอินทรีย์ เศษอาหาร ผักตบชวา เศษใบไม้กิ่งไม้ มูลสัตว์ เป็นต้น ๔) การทำน้ำยาล้างจาน น้ำยาอเนกประสงค์จากเปลือกผลไม้
๒. ขยะแห้งที่ไม่สามารถขายเป็นขยะ รีไซเคิลได้	๑) การนำขยะเศษพลาสติกมาจัดทำงาน ที่รองแก้ว ผ่านกระบวนการ ความร้อนจากเครื่องหลอมเหลวบีบอัดลงแม่พิมพ์ ๒) หมอนหลอด จากการบรรจุไส้หมอนด้วยหลอดพลาสติกในเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้ว เบาะรองกันแผลกตัดทิ้งจากหลอดกาแฟใช้แล้ว ๓) ไม้กวาดจากขวดพลาสติก กระเป๋าก็กจากถุงพลาสติก

ประเภทขยะ	รายละเอียด
	๔) การจัดทำกระเป่า หมวกสาน กระปุกออมสิน ตะกร้า จากเส้นพลาสติกที่ได้จากการรีดขวดพลาสติก ๕) ภาพพิมพ์นูนต่ำจากกล่องบรรจุภัณฑ์ ๖) แก้วและโต๊ะจากยางรถยนต์และเศษไม้ใช้แล้ว ๗) การนำขวดและเศษพลาสติกมาจัดทำอิฐเชิงนิเวศ (Eco Bricks) เพื่อนำไปก่อสร้างอาคารโรงเรียนขนาดเล็กได้ ๘) หอกลั่นน้ำมันจากขยะพลาสติก ผ่านกระบวนการไพโรไลซิส (Pyrolysis) ๙) พรหมเช็ดเท้าจากเศษผ้า ๑๐) รองเท้าจากเศษขยะในทะเล ๑๑) จาน ชาม และช้อนจากกะลากระทิ ๑๒) กระถางต้นไม้จากยางรถยนต์เก่า

๕. แนวทางในการขับเคลื่อน Upcycling Waste to Wealth

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	กำหนดการ
๑.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมร่วมกับเครือข่าย อาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลก หรือกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น ธนาคารขยะ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเครือข่ายเด็กและเยาวชน เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานในการเพิ่มรายได้จากขยะ Upcycling Waste to Wealth เพื่อคัดเลือกประเภทรูปแบบการสร้างรายได้จากขยะ อย่างน้อย ๑ รูปแบบ (นอกเหนือจากธนาคารขยะ)	ภายใน ๓๑ มี.ค. ๖๘
๒.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> ๑) การฝึกอบรมให้ความรู้ ๒) การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ๓) การสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก ๔) การส่งเสริมการขายหรือการตลาด โดยให้จังหวัดรวบรวมรูปแบบการสร้างรายได้และแผนการดำเนินงาน รายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ	ภายใน ๑๐ เม.ย. ๖๘ <ol style="list-style-type: none"> ๑. ตัวอย่างแผน ๒. แบบรายงานแผน ๓. ช่องทางการรายงานแผน

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	กำหนดการ
๓.	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจัดอบรมให้ความรู้การสร้างรายได้จากขยะตามรูปแบบที่ได้มีการประชุมคัดเลือกตามขั้นตอน ๑ ดังนี้</p> <p>๓.๑ การฝึกอบรม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอบรมการเพิ่มรายได้จากขยะ Upcycling Waste to Wealth โดยเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมการอบรม</p> <p>๓.๒ กิจกรรมการศึกษาดูงาน โดยให้ประชาชนในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมการศึกษาดูงานกลุ่มอาชีพที่มีการเพิ่มรายได้จากขยะ Upcycling Waste to Wealth</p>	เม.ย. - พ.ค. ๖๘
๔	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าจากการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้จากขยะ (Upcycling Waste to Wealth) ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย สื่อออนไลน์ หนังสือราชการ เป็นต้น โดยมีการจัดเวที ถอดบทเรียนจากกลุ่มอาชีพต้นแบบ และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้น</p>	ภายใน มิ.ย. ๖๘
๕	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนให้จังหวัดทราบ ทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน กำหนดให้รายงานครั้งแรกในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๘ โดยมีข้อมูลประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) รูปแบบการสร้างรายได้จากขยะให้กับประชาชน ๒) จำนวนประชาชนที่เข้าร่วม ๓) รายได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๔) การจัดอบรมให้ความรู้การสร้างรายได้จากขยะ ๕) การประชาสัมพันธ์การสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้จากขยะ ๖) ภาพถ่ายกิจกรรม 	<p>แบบรายงานผล</p>
๖	<p>ให้จังหวัดรวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งรายงานให้ผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ทุกวันที่ ๑ ของเดือน กำหนดให้รายงานครั้งแรกในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘ โดยมีข้อมูลประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) รูปแบบการสร้างรายได้จากขยะให้กับประชาชน ๒) จำนวนประชาชนที่เข้าร่วม ๓) รายได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ๔) การจัดอบรมให้ความรู้การสร้างรายได้จากขยะ ๕) การประชาสัมพันธ์การสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้จากขยะ ๖) ภาพถ่ายกิจกรรม 	<p>๑ พ.ค. - ๑ ต.ค. ๖๘</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. แบบรายงานผล <ol style="list-style-type: none"> ๒. ช่องทางการรายงาน

ผู้ประสานงาน

๑. นายภิเชก มีทอง

โทรศัพท์ ๐๙๕-๑๖๙๖๔๑๙

๒. นางสาวบุษน้ำเพชร เหล่าเจริญ

โทรศัพท์ ๐๙๕-๘๙๒๑๘๘๒